

*Loco cit.* non diuina sunt, sed ad mortem adiungunt, & per mortem ad immortalitatem transmittunt. Toleremus ergo tam leuiam, quam grauiam; illam, quia modica; haec, quia breua. *Hoc enim pro certo habet, omnis qui te colit, quod*

*S. Leo ser. 9. vita eius, si in probatione fuerit, coronabitur.*

*de Quadr.* Beatus Leo p̄ſſul Romanus summus ad hanc ipsam spēm nos animans: *Certa eſt, inquit, & ſecura expeditio*

*2. Cor. 1.7. promiſa beatitudinis, ubi eſt particulatio dominica paſſionis.* *2. Tim. 2.12. Scientes, inquit Paulus, quod ſicut ſocii paſſionis eſtis, ſic*

*Vita eius eritis & conſolations. Nam ſi commorari ſumus, & conuine-*

*qui Deum inueni: ſi ſuſtincimmo & congregabimmoſi.*

*colli corona-ri ſi in probatione fuerit, pro- batur exem- plio.* Arnulfus quidam religioſe Cisterciensis familia- ri in vir eximie pius, moito & viſerūm doloribus colicis adeo laborauit, ut aliquanto tempore in mortuum iacuerit. Vbi demum ad ſe fedit, coram plurib⁹ exclamauit: *Vera ſunt omnia, Domine Iesu, quæ dixisti. Id que ſepiuſ ingeminauit. Interrogatus, quā valeat, has ipsa voces reddidit: Vera ſunt omnia, Domine Iesu, quæ dixisti. Qui adſtabant, lingua cum delitare, & aliena loqui p̄r doloribus putabant. Quibus ille: Sana- mentis ſum, inquit, & afflito veriſimum eſe, quid- quid Christus in Euāgelii amatoribus crucis promiſit. Magnus hic dolor qui me exercet, ſed hoc mihi nomine gratius eſt, quia ſpēm certam ingerit eterna voluntatis.*

*Hoc igitur certò habet, omnis qui Deum colit, quod vita eius, ſi in probatione fuerit, coronabitur. Et necſel proſrus eſt,*

*homo fideliſ & ſuperis caruſ ſit, cui Christus ſuam cru- cem ferendam committit, tolerantiam ampliifimam re- muneraurus.*

Bonauentura rem ita explicat: qui pedi- tes eunt peregrini, aſtuante iam celo ſarcinulas suas, ſi poſſint, in alios partiuntur; ſed non cuius pallium, aut

cum pecunia bulgam, ſed noſto homini ac ſedo tradunt, ita Christus ad patienti ſocietatem vocat, quos chari- fimos habet & fideliſimos. Hos inter feluum partitum

calicem, & onera, quæ ipſem gauſtavit, amiciſ diuidit, in amicitia ſymbolum & future remuneratiōnis argu- mentum.

Dices: At enim quæ multa, vel plura patiuntur ho-

danorum à minis mali. Fatoꝝ, ſed ea, quam ferunt, non eſt crux

Christi, ſed mundi, ſed diaboli. Sed vnde, inquies, hoc

ſicut? E plutibus, nec fallacibus signis: verba & geſtus horum crucigerorum confidera; obſerua eorum diſcen- dientiam, puſillanimitatem, in patientiam, mūrmationem, inconstantiam. Verbum verius eſt: Laurigeri mul- ti, pauci Phæbi: ita proſrus crucigeri multi, pauci pa- tientes & probi. Inter illos & iſtos diſcriben inuenire non diſſile. Non obmūrur, neminem accuſat, p̄miūm in celo expectat, qui crucem Christi cauſa portat. Ideo Sara tam ſigniter dixit: *Hoc autem pro cer- to habet, omnis qui te colit, quod vita eius, ſi in probatione*

*fuerit, coronabitur. Subinde mater, terrificam ſe fingit in- fanti, pugnos complicit, tonat, minatur, fulminat, quafi iam iam infantem vitium deuorat; ita eſt, impreca- tio dira eſt, ſed matris, nollet fieri, quæ imprecat, quia*

*mater eſt: ita Christus nonnunquam vultum leonis in- diuit, vngues exerit, ignes vomit, dentes stringit; nihilominus ſauiendo patet, quia pater eſt. Hoc igitur pro*

*certo habet, quisquis illum colit, ſuas miferias ampliifimis premiis emundatas. Hoc vnicum ergo querere- dum: Colitis Christum, amatis Deum? Cologimus, ama- mus. Hoc ergo habetote pro certo, quod vita veſtra, ſi in*

*probatione fuerit coronabitur. Altum ingeniſcens Iobus:*

*Solum mihi, ait, ſupereſt cælum. Nos hilarius loqua- rior: Solum nobis ſupereſt cælum. In religio reponſa eſt*

*2. Tim. 4.8. mihi corona iuſtitia. Non ſum primus, cui ſuertia calamiti- tatis attulit exordium ſalutis, Progediamur magno ani- mo, & patiamur cum Christo, p̄to Christo. E cruce in*

*paradisum compendioſiſſimus eſt tranſitus.*

## C A P V T IX.

Tobias praesentia diuina cultor obſeruantifimus.

*S*i quis ideam & prototypon w̄tæ Christianæ ex virtute agende inſpicere, & compendio velit diſcere, quidquid ad omnem virtutis exercitatione spectat, vix melius quid, aut breuius, aut ordinatus inueniet, quam præceptioñes, quas Tobias parens dedit filio. *Tobias ex- diit filii qui*

*Nam primò erudit illum, qui ſe gereret erga Deum, ſe gereret erga homines, idque ſex præceptis. Tertiò deni-*

*que inſtruit illum, qui ſe gereret erga ſeipſum, idque ſtribus etiam præceptis. Hic ordo paterinæ cohortatio-*

*nis eſt: præceptioñes ſingulaſ inſpiçiamus.*

Officium erga Deum præceptioñes terreas comple- *1. Erga Dei*

*titur. Prima eſt, Religio & Pietas: *Omnibus diebus vita**

*mea in mente habeo Deum. Quibus verbis filio affidauit*

*diuina praesente veneratione commendauit. Altera*

*eſt, Laudatio Dei continua: *Omni tempore benedic Deum,**

*& pete ab eo, ut via tua dirigat, & omnia confilia tua in*

*ipſo permaneant. Tertia eſt, Auersio ab omni peccato*

*terribilis. Quæ abiquando peccato confitias, & preter-*

*mittas preceptia Dei nostri.*

Officium erga homines, quod in charitate potiſſum, & iuſtitia conſlitit, præceptionibus ſenſis comprehenditur. Prima eſt, erga parentes: *Honorem habebis matrem tua omnibus diebus vite eius. Secunda, erga paue-*

*res: Ex ſubstantia tua fac eleemosynam: Quidam ponere,*

*ia ſtō misericors. Vbi etiam doceat, quibus, quomodo,*

*ex qua crumenā, quo fructu ſi largiendum. Tertia, erga*

*mercenarios: Quis unq̄ tibi aliq̄d operatus fuerit, ſtacim*

*ei mercedem reſtive. Quarta, erga Confiliarios: *Confiliari**

*ſemper à ſapiente perquirere. Quinta, erga Defunctos. Pa-*

*re, tuum, & vim tuum ſuper ſepulcrum iuſti constitue.*

Sexta, erga quocunq̄c alios: *Quod ab alio oderis fieri*

*tibi, vide ne in aliquando alteri facias. En ſapienſiſſum*

*Charitatis & luſitie breuiariorum.*

Officium erga ſeipſum, eſt victoria ſui, & decorum quod præceptionibus tribus continetur. Prima eſt, Sub-

*missio & modeſia: Superbiū nunquam in tua ſenſi, au-*

*in tuo verbo dominari permittas. Secunda omnis laſciuia*

*& adulterij fugia: Attende tibi fili mi, ab omni fornicatione,*

*& preter exorem tuam nunquam patiaris crimō ſcire. Ter-*

*tia paupertatis, & aliarum ætrummarum tolerantia: Noli*

*timere, fili mi, pauperem quidem vitam gerimus, ſed multa*

*bona habebeimus ſi timuerimus Deum. Atque hoc vita*

*Christianæ compendium. Has præceptiones vberius explica-*

*re magni volumini negotium eſt: Nos primam omniā*

*præceptionem delibabitim, explicatur diuinæ præ-*

*ſenſe venerationem affidauit, ob quam iure merito dic-*

*posuit Tobias praesentia diuinæ cultor obſeruantifimus.*

## §. I.

*D*é Dei praesentia in omni loco veneranda Nicetas meus paulo fuisſus diſcretat, hunc lector conſul- les. Hic angustè rem attingemus, & eam omnem do- trinam ponemus ad compendium. Reſ fundamentum

ē diuinis littris hinc locamus. Deum in omni loco veri- ſimè praesentem Salomon testatus: *In omni loco, inquit,*

*oculi Domini contemplantur bonis & malos. Omnes via hu-*

*minis patent oculis eius, ſpiritu pondereſt eſt Dominus.*

Quod Jeremias vates confirmanſ: *Magnus confilio, in-*

*quit, & incompreheſibilis cogitauit; cuuſ oculi aperti ſunt*

*ſuper omnes vias filiorum Adam, ut reddas vnicuique ſecon-*

*dum vias ſtas. Idem adſtruens Paulus: Non eſt inquit, ulli*

*creature inimicibilis in conſectu eius: omnia autem munda &*

*aperta ſunt oculis eius: diſcretor cogitationum & intentionum*

*cordis: Clarissimè Propheta, quem dixi, & ad institutum*

F F F 4

accommo.

*Nicetas*  
lib. 2. c. 10;  
per nouem

paragra-  
phos.

*Deus eſt in*

*omni loco*

*verē prae-*

*fens.*

*Prae. 15. 3.*

*Op. 16. 2.*

*Ier. 3. 19.*

*Hebr. 4. 12.*

*Q. 13.*